

LAUSUNTO

25.4.2012

OM 10/42/2011

Oikeusministeriö
Lainvalmisteluosasto
PL 25
00023 VALTIONEUVOSTO

OSAKESÄÄSTÄJIEN KESKUSLIITTO RY:N LAUSUNTO OSAKEYHTIÖLAIN 18 LUVUN MUUTTAMISESTA LUNASTUSRIIDOISSA

- Keskuskauppakamarin aloite osakeyhtiölain muuttamiseksi lunastusriidoissa

Osakesäästäjien Keskusliitto ry (myöhemmin Osakesäästäjät) kiittää mahdollisuudesta lausua otsikossa mainitusta arvopaperisäästämiseen liittyvästä lakihankkeesta. Osakesäästäjien mielestä ehdotus ei vie lainsäädäntöä oikeaan suuntaan eikä paranna nykyistä lainsäädäntöä. Niinpä Osakesäästäjät haluaakin kiinnittää huomiota seuraaviin kohtiin:

1 Aloite koskien muutoksenhakua välitystuomioon

Aloitteen mukaan muutosta haettaisiin hovioikeudesta. Nyt voimassaolevan Osakeyhtiölain 24 luvun 1 §:n mukaan muutosta haetaan yhtiön kotipaikan käräjäoikeudelta, mikä säädös tuli Osakeyhtiölakiin 29.12.2009. Aiemmin asia käsiteltiin erikseen luetelluissa käräjäoikeuksissa.

Lunastukseen liittyviä tuomioistuinratkaisuja on vähän, eikä ensimmäisen valitusasteen ollessa hovioikeus käytännössä asia muuttuisi, koska valitustapausten harvalukuisuuden vuoksi kokemusta ei kertyisi kovin paljoa hovioikeuksiinkaan. Niinpä Keskuskauppakamarin muutosehdotus ei muuta asiaintilaa siihen suuntaan, että lunastusriidat tulisivat käsitellyiksi paremmalla asiantuntemuksella. Käytännössä ainut tapa lunastukseen liittyvän kokemuksen kerryttämiseksi on keskittää kaikkien valitusten käsittely yhteen käräjä- tai hovioikeuteen.

Aloitteen perusteluissa mainitaan käsittelyn keston ja epäselvän oikeudellisen tilanteen yhtiön tavanomaiselle toiminnalle aiheuttamat ongelmat. Perustelu on aiheeton sikäli, että välimiesoikeus antaa päätöksen vakuudesta lunastusmenettelyn alkuvaiheessa ja vakuuden asetettuaan lunastaja saa kaikki osakkeet haltuunsa, eikä vähemmistöosakkeenomistajilla ole enää muuta oikeutta lunastajaan nähden kuin välimiesoikeuden lopullisessa päätöksessä päättämä lunastushinta, sille laskettava korko ja mahdolliset välimiesoikeuden määräämät kulukorvaukset. Lunastettavaan yhtiöön nähden vähemmistöllä ei ole vakuuden asettamisen jälkeen oikeuksia. Palaaminen takaisin vanhan Osakeyhtiölain mukaiseen normaaliin muutoksenhakumenettelyyn voi tapahtua ongelmitta, koska mahdollisen välimiesoikeuden päätöksen muutoksenhaku ei aiheuta lunastajan eikä lunastettavan yhtiön liiketoiminnalle mitään haittaa vakuuden asettamisen jälkeen.

2 Aloite muutoksenhakukiellosta Keskuskauppakamarin lunastuslautakunnan päätöksestä koskien välimiesten valintaa

Keskuskauppakamari valitsee lunastuslautakunnan jäsenet, jotka valitsevat välimiesoikeuksien jäsenet, jotka ehdottavat uskottua miestä. Käytännössä käräjäoikeus on aina, yhtä poikkeusta lukuun ottamatta, valinnut uskotuksi mieheksi henkilön, jota lunastuslautakunta on ehdottanut.

Kotimainen lunastaja on pääsääntöisesti Kauppakamarin jäsen, mistä seuraa, että lunastajan intressipiirissä valitaan välimiesoikeuden jäsenet ja lunastettavien osakkeiden omistajien etua valvova uskottu mies.

Uskotun miehen tehtävänä on siis valvoa lunastusmenettelyssä nimenomaan vähemmistöosakkeenomistajien etua. Lisäksi lain mukaan nimettävän välimiehen on oltava puolueeton ja riippumaton.

Osakkeenomistajia edustavilla edunvalvontaorganisaatioilla ei ole mahdollisuutta nimetä edustajaansa lunastuslautakunnan jäseneksi (vertaa esimerkiksi Arvopaperimarkkinalain 6 luku 17 §, jonka perusteella Keskuskauppakamarin Yrityslautakuntaan on valittava myös osakkeenomistajien edustajia).

Osakesäästäjien mielestä nykyinen menettely ei ole puolueeton eikä riippumaton, eikä valitusoikeutta siten pidä poistaa missään tapauksessa.

3 Aloite lunastuslautakunnan mahdollisuudesta päättää olla hakematta uskotun miehen määräystä sekä muutoksenhaun kieltämisestä kyseiseen päätökseen

Osakesäästäjät vastustaa muutosehdotusta. Päätöksentekoa uskotun miehen hakematta jättämisestä ilman muutoksenhakumahdollisuutta ei voida antaa lunastuslautakunnalle, jonka jäsenten valinta tapahtuu lunastajan intressipiirissä. Aloitteen mukaisen lain muutoksen edellytyksenä olisi vähintään sijoittajien edunvalvontaorganisaatioiden mahdollisuus nimetä edustajansa lunastuslautakunnan jäseneksi (vertaa edelleen AML 6 luku 17 §).

Vaikka asiaan liittyvät mahdolliset ongelmat olisivatkin harvinaisia, niin vähemmistöosakkeenomistajien oikeusturvan mahdolliset heikennykset ovat merkittäviä.

Nykyisen lain mukaan uskotun miehen valinta voidaan lunastuslautakunnassa ratkaista vähemmistöosakkeenomistajia kuulematta (OYL 18 luku 5 §).

Nykyinen lainsäädös, jonka mukaan uskottu mies voidaan jättää valitsematta, jos kaikki asianosaiset pitävät uskotun miehen määräämistä tarpeettomana, antaa lunastajalle mahdollisuuden välttää uskotusta miehestä aiheutuvat kustannukset tapauksissa, joissa lunastettavien osakkeiden omistajia on rajallinen määrä ja kaikki osakkeenomistajat osoitteineen ovat tunnettuja.

OSAKESÄÄSTÄJIEN KESKUSLIITTO RY

A handwritten signature in black ink, consisting of a stylized 'T' followed by a series of loops and a final horizontal stroke.

Timo Rothovius
Puheenjohtaja